

Ca' Foscari
University
of Venice

Ca' Foscari University of Venice

Scientific and pedagogic internship

**ORGANIZATION OF THE EDUCATIONAL
PROCESS IN THE AREA OF PHILOLOGICAL
SCIENCES: A GLOBAL EXPERIENCE
AND NATIONAL PRACTICE**

November 16 – December 28, 2020

**Venice,
Italy
2020**

Scientific and pedagogic internship «Organization of the educational process in the area of philological sciences: a global experience and national practice»: Internship proceedings, November 16 – December 28, 2020. Venice : Izdevnieciba “Baltija Publishing”, 2020. 96 pages.

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

CONTENTS

Формування сучасного глобального світогляду філолога на парадигматику фразеологізмів на позначення самопочуття людини (на матеріалі англійської, французької та української мов) Алексахіна Т. О., Нефедченко О. І.	6
Перлокутивний ефект у педагогічному спілкуванні Бандурко З. В.	12
Висвітлення проблеми категорійного статусу лінгвокультурологічних одиниць у процесі підготовки філологів Бондаренко А. І.	15
Реалізація нової освітньої стратегії в підготовці філологів за першим (бакалаврським) і другим (магістерським) освітніми рівнями: досвід і виклики Бровко О. О.	19
Організація та впровадження філологічної підготовки здобувачів вищої освіти в умовах коронавірусної пандемії Грищенко О. В.	21
Актуальні проблеми методики підготовки вчителя літератури в сучасному освітньому просторі Дмитренко В. І.	23
Communicative competence development within the training course «Home reading» Kniazian M. O., Pantchenko I. V.	26
Оновлення глосарію навчальної дисципліни «Лінгвокраїнознавство» Коккіна Л.	29
Філологічний та соціокомунікативний аспекти текстоутворення: суголосність рецесії Колкутіна В. В.	32
Лінгвокультурологічні аспекти формування другої мовної особистості на заняттях з іноземної мови Лисенко Л. В.	34

Підходи до вивчення художньої літератури у викладанні іноземної мови Лісова Ю. О.	37
Аналіз наукового лінгвістичного тексту як засіб формування професійних компетентностей майбутніх магістрів філології Марінашвілі М. Д.	40
Вивчення творчості латиномовних письменників пізнього Середньовіччя в курсі давньоукраїнської літератури Нікольченко М. В.	44
Оптимізація процесу навчання німецької мови засобами медіаосвіти Осова О. О.	49
Викладання іноземної мови в університеті в контексті модернізації української освіти Охріменко О. А.	53
Forming of foreign languages philologist's worldview Palamarchuk K. M.	55
Теолінгвістика як нова дисципліна в системі підготовки філологів Піддубна Н. В.	58
Problems in teaching of academic writing Pratsovyta N. D.	62
Главные принципы профессионально-педагогической подготовки будущего филолога Серебрякова В. В.	64
Формування світоглядних уявлень студентів крізь призму літератури нон-фікшн Сінченко О. Д.	69
Ефективність впровадження авторської концепції навчання медіалінгвістичних дисциплін Стскольщикова В. А.	72
The influence of a communicative aspect in teaching contemporary literature: experience and perspectives Tombulatova I. I.	76

Інтерактивні технології викладання іноземних мов: інноваційний евристичний підхід Усенко Н. М., Плохута Т. М.	78
Formation of intercultural competence of specialists-philologists in the framework of polycultural space Chayka L. V.	82
Особливості викладання дисципліни «Ораторське мистецтво» в умовах пандемії Шестакова С. О.	83
Learning strategies in foreign language learning Shotova-Nikolenko A. V.	88

ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДНИХ УЯВЛЕНЬ СТУДЕНТІВ КРИЗЬ ПРИЗМУ ЛІТЕРАТУРИ НОН-ФІКШН

Сінченко О. Д.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української літератури, компаративістики
і гринченкознавства
Київський університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

У сучасному світі дедалі більше відбуваються розмови про кризу гуманітарного знання й освіти (Г.-У Гумбрехт, Т. Іглтон, Ф. Фукуяма та ін.). Причини різні – економічні (брак фінансування), ідеологічні (недовіра до метанаративів, які породжені гуманітарними технологіями), епістемологічні (поліінтерпретативність). Як наслідок, скорочення освітніх гуманітарних програм.

Літературознавство як гуманітарна дисципліна також підлегла кризовим тенденціям, а тому потребує, з одного боку, переосмислення значення літератури для сучасного життя, з іншого – пошуку нових методик для ефективного формування професійних компетентностей студента-філолога.

Читання художньої літератури впливає на формування світогляду особистості, тому літературознавство не лише певна галузь, що дає можливість досліджувати художню реальність твору, коли йдеться про інтерпретацію та вивчення її процедур [2], але й «своєрідний спосіб сучасного філософствування» [1], який впливає на формування світогляду реципієнта.

Художній текст – модель уявного світу створена за аналогією до світу реального, тому студент-філолог часто нездатен абстрагуватись від описуваного в тексті: події твору він як реципієнт екстраполює на власну життєву ситуацію, верифікує події і лише тоді оцінює прочитане. Однак, коли текстова подієвість незбіжна з його життєвим досвідом, то виникає нерозуміння і відчуження, текст не сприймається. Завдання викладача сформувавати в студента вміння розрізняти простори уявного моделювання й реального життя, донести студентові розуміння того, що будь-який текст є наративним конструктом, навички аналізу якого своєю чергою сприяють формуванню критичного мислення й здатності переносити ці навички на аналіз соціального буття.

Таким чином, аналіз художньої літератури дає можливість студентові засвоїти механізми аналізу різних життєвих ситуацій, в яких він може опинитися в своєму реальному житті.

Традиція досліджень різновидів інтерпретацій і технологій читання художнього тексту має тривалу історію. Це і герменевтика (Г.-Г. Гадамер, П. Рікер та ін.), і феноменологія (Р. Інгарден, Ж. Пуле та ін.), і Константська школа (Г.-Р. Яусс, В. Ізер та ін.), і теорія читацького відгуку (Л. Розенблатт, Н. Голланд та ін.), і вітчизняні дослідження, починаючи від праць І. Франка та О. Потебні, а також численні компетентнісно-орієнтовані підходи, розроблені психологами й педагогами, що сприяють підготовці майбутніх філологів.

Усе більше до списків літератури, яку пропонують студентам до вивчення, окрім власне художніх творів, входять тексти, які підлягають категорії нон-фікшн. Ідеться про різні спогади, щоденники, есеї. Їхнє прочитання вимагає іншого підходу, аніж до художньої літератури, адже художня умовність у них менш вловна. Однак саме нон-фікшн найкраще дає можливість зрозуміти, що реальність, також підлягає конструюванню, механізми якого можна пояснити через аналіз такого типу текстів. Як приклад, проаналізуємо природу текстів, які жанрово належать до спогадів.

Більшість спогадів можна кваліфікувати за двома критеріями: художньо-документальні або документально-художні, однак доречніше для їхнього аналізу використати їхнє розмежування за принципом домінування в них фікціональності чи фактуальності.

Фікціональність – фігура вираження художнього буття. Щодо реального вона постає як сюжет щодо фабули, коли її сприймач не зауважує, то має довіру до фактуальності. Але що таке факт у спогадах? З одного боку, він виконує історико-фактологічну функцію, а з іншого – функцію художнього прийому. Як художній прийом, факт перетворюється на елемент фікціональності: його завдання – викликати в читача ілюзію присутності конструйованого у тексті. Фактуальність виконує функцію правдоподібності, бо не може заступити правди моменту, адже спогадування замикає оповідача в низку часових структур, де ретроспективне осмислення накладає різні типи оцінок, що не збігаються в часі синхронно з подієвістю факту. Це ще одне підтвердження тому, що фактуальність спогаду підпорядкована фікціональності, бо попри те, що автор спогаду впевнений у правдивості власного свідчення, в його основі лише певне уявлення про реальність, яку він конструює, опосередковане його власним розумінням, знанням і вибором у межах історичного й соціального контекстів. Навіть документи в текстах спогадів набувають додаткової функції художнього прийому й виконують певну структурну функцію оповіді.

Варто додати, що спогади – жанр літературний, що має власні закони співдії з реальністю. Спогад, на рівні тексту, перетворює особистий досвід на загальний, заміщує ті фрагменти реальності, які не підвладні одній свідомості, й претендує на історичність зображення. Тому все, що наявне в мемуарному тексті і розуміється нами, реципієнтами, як виражальність, – співвіднесене з нашим уявленням про ту реальність, якій би мусив відповідати твір. Такої реальності не існує, вона, як і текст, який ми прочитуємо, є фікцією. Адже реальність, віддалена від нашого буттєвого досвіду, є просто наративним комплексом, опосередкованим структурами соціального життєсвіту. Таким чином, наше ставлення до тексту не може бути верифікованим, бо цей текст повстає перед нами як цілісно-замкнутий світ.

Аналіз спогадів дає можливість студентів пояснити як конструюється реальність, що світ, який людина сприймає – це «життєсвіт» (Е. Гуссерль), сконструйований багатоголоссям досвідів, соціальних нормативів та епістем.

Найкращою ілюстрацією до цієї тези слугуватиме аналіз із студентами колективних збірників спогадів, що також підлягають принципу суб'єктивізації. Адже більшості спогадів властива фрагментарність. Як на рівні конкретного тексту – фіксуються певні події, факти, які витворюють цілісність не саму по собі, а для конкретного автора, так і на рівні упорядкованого збірника, адже будь-яке упорядкування передбачає певний підхід до тексту – відповідність до композиції.

Таким чином, підготовка студента-філолога має бути, з одного боку, спрямована на розуміння того, що будь-який текст сконструйований, а відповідно не відображає прямо реальності й потребує певних кроків для визначення його структури й розуміння того, як ця структура створює для реципієнта «ефект присутності», а з іншого – розуміння, що художня література формує не лише професійні навички читання, але й світогляд людини, тому значення літературознавства, а ширше гуманітаристики, стає очевидним – сприяти тому, щоб людина мала здатність лишатися людиною.

Література:

1. Ильин И. От истоков до конца столетия: Эволюция научного мифа. Москва, 1998. 227 с.
2. Culler J. *Literary Theory: A Very Short Introduction*. Oxford, 2011. 184 p.

The project was implemented with the support of

**CENTER
for Ukrainian and European
Scientific Cooperation**

The **Center for Ukrainian-European Scientific Cooperation** is a non-governmental organization, which was established in 2010 with a view to ensuring the development of international science and education in Ukraine by organizing different scientific events for Ukrainian academic community.

The priority guidelines of the Center for Ukrainian-European Scientific Cooperation

1. International scientific events in the EU

Assistance to Ukrainian scientists in participating in international scientific events that take place within the territory of the EU countries, in particular, participation in academic conferences and internships, elaboration of collective monographs.

2. Scientific analytical research

Implementation of scientific analytical research aimed at studying best practices of higher education establishments, research institutions, and subjects of public administration in the sphere of education and science of the EU countries towards the organization of educational process and scientific activities, as well as the state certification of academic staff.

3. International institutions study visits

The organisation of institutional visits for domestic students, postgraduates, young lecturers and scientists to international and European institutes, government authorities of the European Union countries.

4. International scientific events in Ukraine with the involvement of EU speakers

The organisation of academic conferences, trainings, workshops, and round tables in picturesque Ukrainian cities for domestic scholars with the involvement of leading scholars, coaches, government leaders of domestic and neighbouring EU countries as main speakers.

Contacts:

Head Office of the Center for Ukrainian and European Scientific Cooperation:
88000, Uzhhorod, 25, Mytraka str.
+38 (099) 733 42 54
info@cuesc.org.ua

www.cuesc.org.ua

Scientific and pedagogic internship «Organization of the educational process
in the area of philological sciences: a global experience and national practice»

November 16 – December 28, 2020

Izdevniecība “Baltija Publishing”
Valdeķu iela 62 – 156, Rīga, LV-1058
Iespiests tipogrāfijā SIA “Izdevniecība “Baltija Publishing”
Parakstīts iespiešanai: 2020. gada 29. decembris
Tirāža 100 eks.